

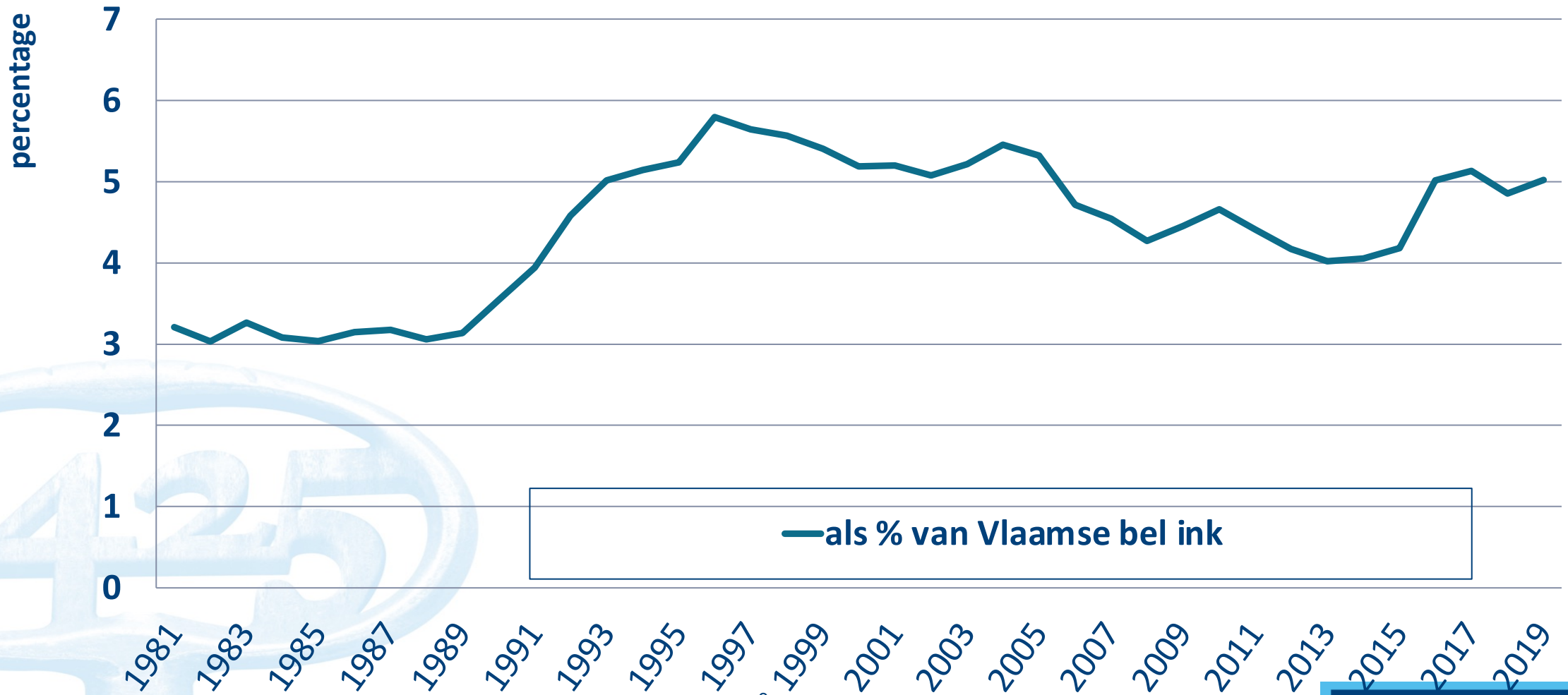
De federale fiscale hervorming: naar een groene taxshift?

Dr. Kris Bachus
HIVA – KU Leuven
7 december 2022

Wat we al gehad hebben

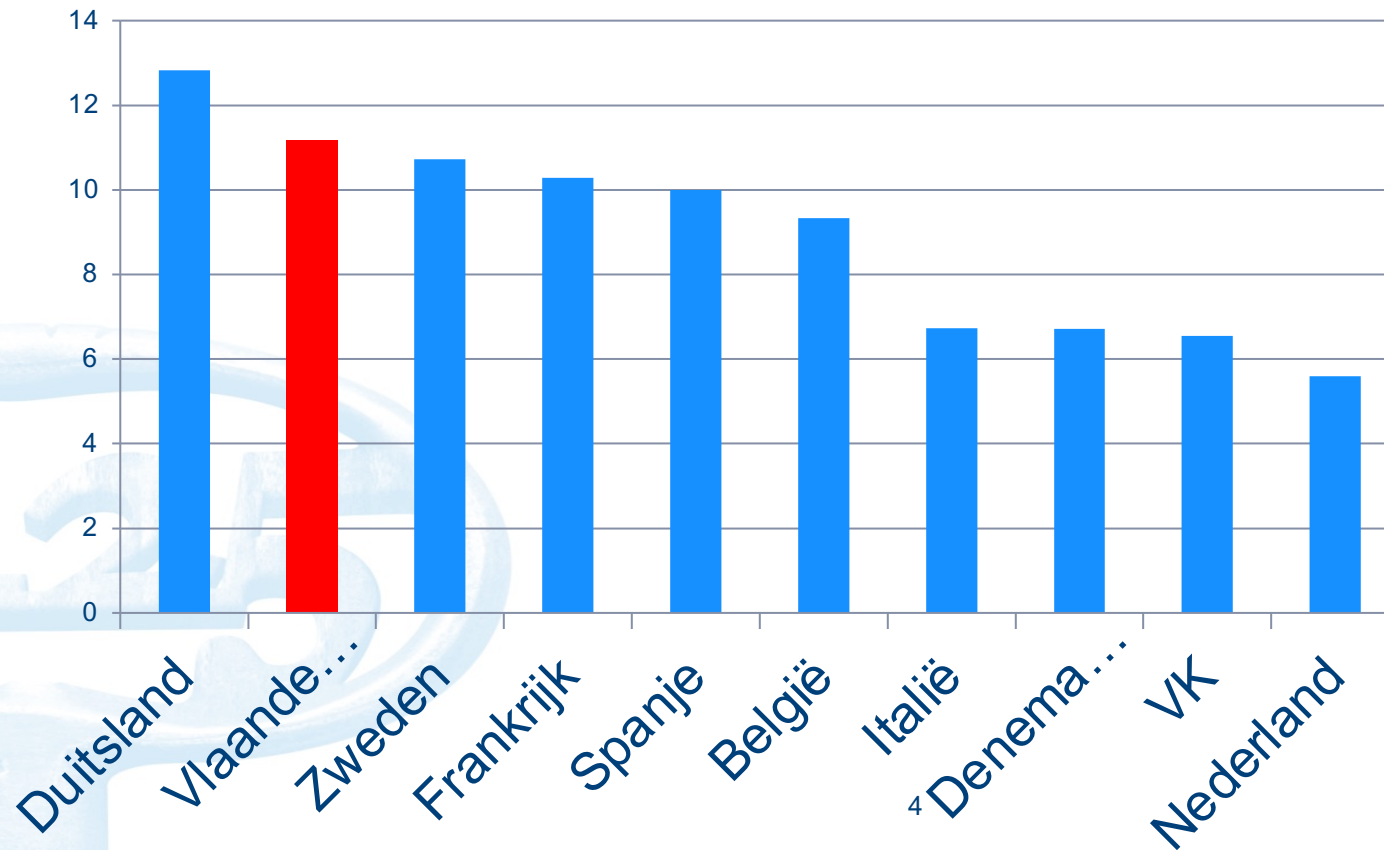
- 2000-2015: veelvuldige parlementaire en regeringsdebatten over groene fiscaliteit, die niet leidden tot een groene belastinghervorming
- 2008-09: 'Staatssecretaris voor Milieufiscaliteit': goede voorstellen, geen beslissing
- 2017: nationaal debat carbon pricing
- 2015-2018: 'federale taxshift':
  - In vroege communicatie was 'milieuvervuiling belasten' een doelstelling, later viel dat weg
  - Gelijkschakeling taksen op diesel met benzine (behalve professionele diesel)

Wel degelijk vergroening in 2015-19

De ruimte voor een groene taxshift is er

Verhouding van de inkomsten uit arbeidsbelastingen op de inkomsten uit milieugerelateerde belastingen, 2018

Blauwdruk juli 2022

- Regeerakkoord 2020-2024: *“Bredere fiscale hervorming om het belastingstelsel te moderniseren, te vereenvoudigen, meer rechtvaardig, meer neutraal te maken.”*
- Bijdragen aan dit regeerakkoord door:
  - Het verhogen van de werkzaamheidsgraad;
  - Het ondersteunen van de klimaatambities;
  - Het aanmoedigen van het ondernemerschap;
  - Het stimuleren van investeringen;
  - De strijd tegen de armoede;
  - De ondersteuning van gezinnen.
- Budgetneutrale hervorming
- Belangrijk: Blauwdruk fiscale hervorming is voorstel van één minister, geen beslist beleid!

Blauwdruk juli 2022: voorgestelde maatregelen

- **Subsidies en belastingverminderingen met milieudoelstelling**
  - Ecobelastingkrediet in voor kwetsbare gezinnen
  - Btw op groenten, fruit en openbaar vervoer van 6% naar 0%
- **Nieuwe belastingen en subsidieverlagingen**
  - Graduele invoering van CO₂-heffing voor alle sectoren die niet onder EU-ETS vallen; geen verdere details vermeld...
  - Graduele verlaging professionele diesel
  - Voordeel van alle aard toe aan tank- en laadkaarten voor zover die worden gebruikt voor niet-beroepsmatige verplaatsingen.
  - Belasting op reële huurinkomsten, maar met stimulans om (veel) kosten in te brengen.

Sinds herfst '21: subsidies om sociale redenen: federaal

- Tijdelijke verlaging accijnzen op benzine en diesel (17,5 cent/l, 19/3/2022); via cliquet-systeem automatisch terug verhoogd bij dalende prijzen. Benzine terug op peil, diesel nog 14,5 ct korting.
- Btw-verlaging op aardgas en elektriciteit: eerst tijdelijk, nu permanent (oktober 2022)
- Uitbreiding doelgroep sociaal tarief tot 20% van de gezinnen (sinds 1/2/2021, verlengd tot 31/3/2022): tot 7500 euro goedkoper.
- Feb 2022: 'federale verwarmingspremie' van 100 euro per elektriciteitsaansluiting
- 16 sept 2022: 'basispakket energie': steun aardgas 675 euro, elektriciteit 305 euro (nov '22-ma '23); de hoogste 15% inkomens zullen een deel moeten terugbetalen via de belastingbrief.
- Crisispremie (250 euro) voor wie met pellets verwarmt, stookoliecheque van 300 euro

Subsidies om sociale redenen: Vlaams gewest

- Gezinnen met een sociale toeslag in hun Groeipakket krijgen 2x €100 extra per kind uitbetaald.
- Septemberverslaging (Vlaams): jobbonus stijgt met € 100
- Verlenging van de periode waarin het voor de netbeheerders verboden is om huishoudens af te sluiten van de energielevering: Tussen 1 november '22 en 30 april '23
- Enkele openbaredienstverplichtingen worden uit de elektriciteitsfactuur gehaald (WKK-certificaten, quota GSC)

Beslissingen die leiden tot een vergroening

- Cliquet-systeem voor accijnsverlaging benzine en diesel
- Verlaging van de btw tot 6% op fotovoltaïsche zonnepanelen, thermische zonnepanelen en zonneboilers en warmtepompen (voor huizen <10j).
- Vlaams: Tijdelijke dak- en zoldervloerisolatiepremie voor doe-het-zelvers

Impact sociale maatregelen op vergroening fiscaliteit?

Sinds herfst '21: subsidies om sociale redenen: federaal

- Tijdelijke verlaging accijnzen op benzine en diesel (17,5 cent/l, 19/3/2022); via cliquet-systeem automatisch terug verhoogd bij dalende prijzen. Benzine terug op peil, diesel nog 14,5 ct korting.
- Btw-verlaging op aardgas elektriciteit: eerst tijdelijk, nu permanent (oktober 2022)
- Uitbreiding doelgroep sociaal tarief (sinds 1/2/2021, verlengd tot 31/3/2022)
- Feb 2022: 'federale verwarmingspremie' van 100 euro per elektriciteitsaansluiting
- 16 sept 2022: 'basispakket energie': steun aardgas 675 euro, elektriciteit 305 euro (nov '22-ma '23); de hoogste 15% inkomens zullen 'een deel' moeten terugbetalen via de belastingbrief.
- crisispremie (250 euro) voor wie met pellets verwarmt, stookoliecheque van 300 euro

Subsidies om sociale redenen: Vlaams gewest

- Gezinnen met een sociale toeslag in hun Groeipakket krijgen 2x €100 extra per kind uitbetaald.
- Septemberverslaging (Vlaams): jobbonus stijgt met € 100
- Enkele openbaredienstverplichtingen worden uit de elektriciteitsfactuur gehaald (WKK-certificaten, quota GSC)
- ...

Nog in discussie

- Begrotingsdiscussie: Als energieprijzen verder dalen, kan de btw-verlaging vanaf april 2023 gecompenseerd worden door een (kleine) stijging van de accijnzen.
- Uitbreiding sociaal tarief na 31/3/2023?
- Belasting op overwinsten elektriciteitsproducenten:
  - EU: winsten vanaf 180 EUR/MWh van alle niet-gasgestookte centrales: vooral kerncentrales en windenergie.
  - België: winsten vanaf 130 EUR/MWh
  - Bestaande nucleaire rente 2022: 700 mio euro; daar kan nog taks op overwinsten bovenop komen.
- Vlaams: historische subsidies groenestroomcertificaten PV voor bedrijven niet uitbetalen

Nog niet (echt) in discussie

- Budgetneutrale klimaattaxshift met CO₂-taks én volledige terugsluizing naar de maatschappij op een manier die de milieu-incentive intact houdt.

Conclusies

- Huidige energiecrisis maakt het onmogelijk om een klimaattaxshift in te voeren;
- Spervuur van maatregelen om energiefactuur te verlichten of te compenseren;
- Steunmaatregelen te weinig doelgericht; daardoor problematisch voor de overheidsfinanciën en minder sociaal rechtvaardig.
- In 2021-2022 is de vergroening van de fiscaliteit terug enkele jaren achteruitgegaan. Vraag is wat tijdelijk is, en wat zal blijven?
- Aanbevelingen:
  - Nu al beslissen, pas later in uitvoering laten gaan;
  - Cliquet-system invoeren met onder- en bovengrenzen;
  - Steunmaatregelen loskoppelen van energieverbruik en beperken tot wie het echt nodig heeft.